

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Gatunki literatury popularnej II (Konwersatorium), PG_00145298						
Kierunek studiów	Sztuka kreatywnego pisania (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2025/2026		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	1		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	2		Liczba punktów ECTS		3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Filologii Polskiej -> Zakład Teorii Literatury i Krytyki Artystycznej						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Maciej Dajnowski				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		dr hab. Mariusz Kraska				
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		2.0		43.0	75
Cel przedmiotu	Celem zajęć jest zapoznanie studenta z historią, gatunkową specyfiką i różnorodnością literatury fantastycznonaukowej. Prezentacja najważniejszych przedstawicieli tej odmiany literatury popularnej. Problematyka konwersatorium koncentrować się będzie także na prezentacji kulturowych kontekstów prozy science fiction oraz różnych sposobach jej interpretacji. Przedmiotem analizy będą również mechanizmy oddziaływania literatury fantastycznonaukowej na czytelnika.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[SKPL3_W04] Zna i rozumie w stopniu zaawansowanym wybrane dzieła z zakresu historii literatury i sztuki polskiej i powszechnej, kierując się kryteriami literaturoznawstwa, w szczególności historii literatury.	Student zna i rozumie w stopniu zaawansowanym wybrane dzieła z zakresu literatury fantastycznonaukowej i dysponuje wiedzą o ich specyfice gatunkowej.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW5] realizacja zadania problemowego
	[SKPL3_U01] Potrafi znajdować, selekcjonować oraz analizować wiadomości z zakresu literatury, literaturoznawstwa i komunikacji kulturowej.	Student potrafi znajdować, selekcjonować oraz analizować wiadomości z zakresu literatury fantastycznonaukowej i jej komunikacyjnych uwarunkowań.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna
	[SKPL3_K02] Jest gotów do konfrontowania i weryfikowania oceny własnych i innych prac artystycznych, krytycznych i użytkowych w oparciu o merytoryczne opinie specjalistów, w tym z zakresu literaturoznawstwa.	Student jest gotów do konfrontowania i weryfikowania wartości dzieł artystycznych (szczególnie należących do literatury fantastycznonaukowej) w oparciu o merytoryczne opinie specjalistów.	[SK5] realizacja zadania problemowego [SK6] demonstracja umiejętności praktycznych
Treści przedmiotu	[SKPL3_U02] Potrafi wykorzystywać metody i teorie literaturoznawcze i kulturowe do tworzenia interpretacji i ocen tekstów literackich.	Student potrafi wykorzystywać metody i teorie literaturoznawcze i kulturowe do tworzenia interpretacji i ocen tekstów literatury fantastycznonaukowej.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna
	Semestr 2: Science fiction 1. Fantastyka naukowa (science fiction, SF) wobec fantastyki. Związki z baśnią, utopią, horrorem i fantasy. 2. Genealogia fantastyki naukowej. Związki z utopią (eutopią, dystopią), związki z oświeceniem, empiryzmem i światopoglądem naukowym wieku XIX. Mary Shelley, Verne i Wells. Pozytywistyczne i socjologiczne źródła twardej i miękkiej SF. 3. SF motywy klasyczne. Powieść o niezwykłym wynalazku, motyw szalonego naukowca, podróż w czasie, wyprawa na Księżyc, romans planetarny, robot jako nowe wcielenie sztucznego człowieka. 4. Genealogia fantastyki naukowej. SF a ekspansja kultury popularnej: Hugo Gernsback i Amazing Stories. Amerykański komiks superbohaterski i jego związki z ewolucją science fiction. 5. Wczesne science fiction w kinie (Podróż na Księżyc Georgesa Mélièsa, Metropolis i Kobieta na Księżycu Fritza Langa, Aelita Jakowa Protazanowa). 6. SF powojenna motywy ekspansji i inwazji (w literaturze i kinie). 7. Nowa Fala narodziny Inner Space, soft science fiction, fantastyki socjologicznej. 8. Odmiany. Hard science fiction, space opera, soft science fiction, cyberpunk (i pochodne), historia alternatywna, dystopia, postapo, Cli-Fi itp. Afro futurism i Indigene futurism. Związki fantastyki z różnymi formami kontrkultury. 9. Odmiany hybrydowe: science fantasy, new weird, post genre SF. 10. Krytyka i fandom. Science fiction studies, nagrody Hugo i Nebula. Fandom polski, Nagroda Zajdla, Śląkwa. Fantastyka, Fenix polskie fenomeny wydawnicze. 11. Kanon pisarski. A. Świat (Verne, Wells, Asimov, Bradbury, Pohl, Le Guin, Ballard, Żelazny, Herbert, Strugaccy, Dick, Gibson, Miéville, Bacigalupi). B. Polska (Żuławski, Lem, Wiśniewski-Snerg, Zajdel, Huberath, Dukaj, antologia "Co większe muchy"). 12. Kanon kina (i TV). A. Świat (filmy o inwazji USA, lata 50.; filmy Kaiju, Japonia, lata 50.; Dzień, w którym zatrzymała się Ziemia; Inwazja porywaczy ciał; Star Trek; Odyseja kosmiczna; Stalker; Bliskie spotkania trzeciego stopnia; TRON; E.T.; Gwiezdne wojny; Alien; Bladerunner; Mad Max; Pamięć absolutna; Raport mniejszości; Matrix; Avatar; Elizjum; Dystrykt 9; Diuna). B. Polska ("Test pilota Pirxa"; "Na Srebrnym Globie"; Sexmisja; filmy Piotra Szulkina, "Katedra" Bagińskiego). 13. Kanony gier SF (w tym komputerowych) (Spacewar!, Space Invaders, Battlezone, Doom, Duke Nukem, Quake, Descent, Unreal, Half-Life, Deus Ex, Resident Evil, S.T.A.L.K.E.R., BioShock, Crysis, Cyberpunk 2077).		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Przygotowanie pisemnej pracy zaliczeniowej	51.0%	70.0%
	Systematyczne przygotowanie oraz aktywny udział w dyskusji na zajęciach	51.0%	30.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	• Asimov I., Magia i złoto. Eseje, przeł. J. Kowalczyk, Poznań 2000. • Gajewska G., Arcy-nie-ludzkie. Przez science fiction do antropologii cyborgów, Poznań 2010. • Handke R., Polska proza fantastyczno-naukowa. Problemy poetyki, Wrocław 1969. • Lem S., Fantastyka i futurologia, Kraków 1970 [lub późniejsze]. • Lemann N., Historie alternatywne i steampunk w literaturze, Łódź 2019. • Leś M. M., Fantastyka socjologiczna. Poetyka i myślenie utopijne, Białystok 2008. • Maj K. M., Światotwórstwo w fantastyce. Od przedstawienia do zamieszkiwania, Kraków 2019. • Mazurkiewicz A., O polskiej literaturze fantastycznonaukowej lat 1990-2004, Łódź 2007. • Narracje fantastyczne, red. K. Olkusz, K. M. Maj, Wrocław 2017. • Niewiadowski A., Literatura fantastycznonaukowa, Warszawa 1992. • A. Niewiadowski, A. Smuszkiewicz, Leksykon polskiej literatury fantastycznonaukowej, Poznań 1990. • M. Parowski, Czas fantastyki, Szczecin 1990. • Płaza M., O poznaniu w twórczości Stanisława Lema, Wrocław 2006. • Słownik literatury popularnej, red. T. Żabski, wyd. II popr., Wrocław 2006. [Wybrane hasła] • A. Smuszkiewicz, Stereotyp fabularny fantastyki naukowej, Wrocław 1980. • A. Smuszkiewicz, Zaczarowana gra. Zarys dziejów polskiej fantastyki naukowej, Poznań 1980. • Spór o SF, wyb. R. Handke, L. Jęczmyk, B. Okólska, Poznań 1989. [Tu przede wszystkim artykuły Zgorzelskiego, Handkego, Eco, Caillois, Okólskiej, Smuszkiewicza, Suvina, Stoffa i Lema.] • A. Stoff, Lem i inni. Szkice o polskiej science fiction, Szczecin 1990. • D. Suvin, O poetyce gatunku science fiction, przeł. K.M. Maj, Creatio Fantastica 2018, nr 2. • A. Zgorzelski, Born of the Fantastic, Gdańsk 2004. • A. Zgorzelski, Fantastyka, utopia, science fiction. Ze studiów nad rozwojem gatunków, Warszawa 1980.
	Uzupełniająca lista lektur	• Clute J., Science Fiction. The Illustrated Encyclopedia, London - New York Stuttgart 1995. • Ilnicki R., Filozofia i science fiction: technoanamneza, Poznań 2014. • Lem S., Wejście na orbitę, Kraków 1962 [wybrane szkice]. • Leś M. M., Stanisław Lem wobec utopii, Białystok 1998. • Mazurkiewicz A., Z problematyki cyberpunku. Literatura - sztuka kultura, Łódź 2014. • Niewiadowski A., Polska fantastyka naukowa 1945-1985. Przewodnik, Warszawa 1987. • Polska literatura fantastyczna. Interpretacje, red. A. Stoff, D. Brzostek, Toruń 2005. • The Encyclopedia of Science Fiction, ed. by J. Clute, P. Nicholls, London 1999. • Ponadto eseje i publicystyka w czasopismach Fantastyka (1982-1990), Nowa Fantastyka (1990-), Fenix (1990-2001), oraz artykuły w Literatura i Kultura Popularna (1994-), Creatio Fantastica (2005-2019), Studia Poetica (2013-).
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Praca zaliczeniowa - samodzielnie napisana forma nowelistyczna o profilu SF.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.